

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Затверджую
гарант ОПП «Облік і оподаткування»
 професор І.В. Свиноус
(підпис) *вчене звання, ініціали, прізвище*
« 19 » грудня 2022 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра

Мельник Євгенію Олеговичу

Тема: «Організація і методика обліку та аудиту дебіторської заборгованості на прикладі ТОВ "Алеко"»

Перелік питань, що розробляються в роботі: дослідити сутність дебіторської заборгованості як економічної категорії та об'єкту обліку і аудиту; вивчити складові нормативно-правового регулювання організації і методики обліку та аудиту дебіторської заборгованості на підприємстві; дослідити діючі підходи до організації і методики обліку та аудиту дебіторської заборгованості у ТОВ «Алеко»; провести оцінку проблемних аспектів обліку та аудиту дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання; надати рекомендації щодо проведення аналізу дебіторської заборгованості в системі управління оборотними активами ТОВ «Алеко».

Вихідні дані (за необхідності) – звітність ТОВ «Алеко».

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Період виконання	Відмітка про виконання
Огляд літератури	січень-лютий 2023	виконано
Теоретико-методична частина	березень-квітень 2023	виконано
Аналітична частина	травень-липень 2023	виконано
Рекомендаційна частина	серпень-вересень 2023	виконано
Оформлення роботи	жовтень 2023	виконано
Перевірка на плагіат	листопад 2023	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	листопад 2023	виконано
Подання на рецензування	грудень 2023	виконано

Керівник роботи

підпис..

доцент О.Ю. Гаврик
вчене звання, ініціали, прізвище

Здобувач

підпис

Є.О. Мельник
ініціали, прізвище

Дата отримання завдання « 20 » 12 2022 р.

АНОТАЦІЯ

Мельник Є.О. «Організація і методика обліку та аудиту дебіторської заборгованості на прикладі ТОВ "Алеко"»

Дебіторська заборгованість є присутня у будь-якому бухгалтерському балансі і відображає фінансовий стан бюджетної установи за звітний період. Зазвичай, найбільшу частку заборгованості складає саме борг дебіторів. В той же час, вчасно та у повному обсязі зараховані кошти від них є основним фактором, який зменшує дебіторську заборгованість.

Мета дипломної роботи полягає у вивченні теоретичних основ організації і методики обліку та аудиту операцій дебіторської заборгованості на підприємстві, дослідженні діючої системи організації і методики обліку та аудиту дебіторської заборгованості у ТОВ «Алеко», та практичному обґрунтуванні напрямів її покращення на підприємстві.

Предметом дослідження виступає сукупність теоретичних, організаційних, методичних і практичних аспектів обліку та аудиту дебіторської заборгованості на підприємстві.

Об'єктом дослідження дипломної роботи стали оборотно-сальдові відомості та фінансова звітність ТОВ «Алеко» за 2021- 2022 роки.

Підготовлено пропозиції щодо управління процесами оптимізації дебіторської заборгованості на підприємстві. Визначено найбільш ефективні для досліджуваного підприємства способи для перевірки контрагентів, а також проаналізовано можливості запобігання ризику виникнення невинуватеної (надмірної) дебіторської заборгованості у суб'єкта господарювання. Рекомендовано проводити диверсифікацію способів стягнення дебіторської заборгованості залежно від етапу життєвого циклу підприємства, оскільки на кожному з них потреби господарюючих суб'єктів у фінансових ресурсах суттєво між собою відрізняються. Основний зміст роботи викладений на 88 сторінках комп'ютерного тексту, в тому числі містить 18 таблицю, 8 рисунків. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних літературних джерел із 60 найменувань.

Ключові слова: дебіторська заборгованість, нормативно-правового регулювання, управління процесами оптимізації, аспекти обліку та аудиту заборгованості, терміни оплати за зобов'язаннями.

ABSTRACT

Melnyk E.O. "Organization and method of accounting and auditing of receivables on the example of LLC "Aleko"

Accounts receivable is present in any balance sheet and reflects the financial condition of the budgetary institution for the reporting period. Usually, the largest share of debt is the debt of debtors. At the same time, timely and fully credited funds from them is the main factor that reduces receivables.

The purpose of the thesis is to study the theoretical foundations of the organization and methodology of accounting and auditing of accounts receivable operations at the enterprise, research of the current system of organization and methodology of accounting and auditing of receivables at Aleko LLC, and practical justification of directions for its improvement at the enterprise.

The subject of the research is a set of theoretical, organizational, methodical and practical aspects of accounting and auditing of receivables at the enterprise.

The object of research of the thesis was the turnover and balance information and financial statements of LLC "Aleko" for 2021-2022.

Proposals have been prepared for managing the processes of optimizing receivables at the enterprise. The most effective methods for checking counterparties for the enterprise under study were determined, and the possibilities of preventing the risk of unjustified (excessive) receivables from the business entity were analyzed. It is recommended to diversify the methods of collecting receivables depending on the stage of the life cycle of the enterprise, since the needs of business entities in financial resources differ significantly at each of them. The main content of the work is laid out on 88 pages of computer text, including 18 tables, 8 pictures. The thesis consists of an introduction, three sections, conclusions, a list of used literary sources from 60 names.

Keywords: accounts receivable, legal regulation, management of optimization processes, aspects of debt accounting and audit, payment terms for obligations.

ЗМІСТ

Вступ	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTI	7
1.1. Економічна сутність дебіторської заборгованості та фактори, що впливають на її збільшення	7
1.2. Нормативно-правове регулювання організації і методики обліку та аудиту дебіторської заборгованості на підприємстві	16
1.3. Аналіз зарубіжного досвіду організації і методики обліку дебіторської заборгованості	22
Висновки до розділу 1	
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTI НА ПРИКЛАДІ ТОВ «АЛЕКО	30
2.1. Характеристика діяльності ТОВ «Алеко»	30
2.2. Організація і методика обліку дебіторської заборгованості на підприємстві	37
2.3. Аудит дебіторської заборгованості у ТОВ «Алеко»	48
Висновки до розділу 2	
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTI У ТОВ «АЛЕКО»	54
3.1. Оцінка проблемних аспектів обліку та аудиту дебіторської заборгованості на підприємстві	54
3.2. Рекомендації щодо проведення аналізу дебіторської заборгованості в системі управління оборотними активами	61
3.3. Пропозиції щодо управління процесами оптимізації дебіторської заборгованості на підприємстві	69
Висновки до розділу 3	75
ВИСНОВКИ	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	81
ДОДАТКИ	88

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1 Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : закон (№ 996-XIV) : [прийнято Верховною Радою України 16.07.1999] / Офіційний сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 14.11.2022).

2 Вплив зміни валютних курсів [Електронний ресурс] : положення (стандарт) бухгалтерського обліку (№ 21) : [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 10.08.2000] / Офіційний сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 23.11.2022).

3 Дебіторська заборгованість [Електронний ресурс] : положення (стандарт) бухгалтерського обліку (№ 10) : [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999] / Офіційний сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 27.11.2022).

4 Загальні вимоги до фінансової звітності [Електронний ресурс] : національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку (№ 1) : [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.02.2013] / Офіційний сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 27.11.2022).

5 Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства [Електронний ресурс] : методичні рекомендації (№ 635) : [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013] / Офіційний сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 27.11.2022).

6 План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція щодо його застосування [Електронний ресурс] : план рахунків (№ 291) [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999] // Офіційний сайт Верховної ради України. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 17.11.2022).

7 Спрощена фінансова звітність [Електронний ресурс] : положення (стандарт) бухгалтерського обліку (№ 25) : [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000] / Офіційний сайт Верховної Ради України. -

Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 30.11.2022).

8 Фінансові інструменти: визнання і оцінка [Електронний ресурс] : міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (№ 39) / Офіційний сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 23.11.2022).

9 Августова О. О., Закревська О. Ю. Відображення дебіторської заборгованості в обліковій політиці торговельних підприємств // Економіка. Фінанси. Право. - 2017. - № 8. - С. 15-17.

10 Буряк І. О. Облікова політика як складова організації обліку заборгованості за розрахунками / І. О. Буряк // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка». - 2015. - Вип. 2 (4). Частина 1. - С. 214-217.

11 Бухгалтерський фінансовий облік : підручник / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. - 5-е вид., доп. і перероб. - Житомир : Рута, 2003. - 726 с.

12 Васільєва Л. М., Трайно О. В. Організація обліку дебіторської заборгованості та шляхи її удосконалення // Молодий вчений. - 2017. - № 10 (50). - С. 820-823.

13 Венгерук Н. П. Шляхи удосконалення методики аудиту дебіторської заборгованості // Науковий огляд : міжнародний науковий журнал. - 2014. - № 4. - С.10-14.

14 Верига Ю. А., Кривогуз А. О. Облік дебіторської заборгованості згідно з національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. - 2018. - № 4 (89). - С. 104-111.

15 Водоп'янова О. Види дебіторської заборгованості // Дебет-Кредит. - 2013. - № 20. - С. 2.

16 Волковицька О. М., Болтач С. Ю. Міжнародні нормативи та зарубіжний досвід в організації облікового процесу розрахунків з покупцями та замовниками // Економіка та держава. - 2015. - № 1. - С. 72-75.

17 Волковська Я. В. Визначення необхідності нарахування резерву

сумнівних боргів // Управління розвитком. - 2012. - № 10. - С. 47-49.

18 Гевчук А. В. Ризики бухгалтерського обліку та їх вплив на управління дебіторською заборгованістю // Ефективна економіка. - 2019. - № 12. - С. 33-40.

19 Гнатенко Є. П. Щодо аналізу стану дебіторської та кредиторської заборгованості на підприємстві [Електронний ресурс] // Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. - 2013. - Вип. 10(1). - Режим доступу:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2013_10%281%29 20 (дата звернення: 18.11.2022).

20 Гнатенко Є., Ігнатєва Я. Порівняльна характеристика обліку дебіторської заборгованості у вітчизняній і міжнародній практиці // Науковий вісник МНУ ім. В. О. Сухомлинського. Економічні науки. - 2016. - № 2. - С. 67-72.

21 Голов С. Ф., Костюшенко В. М. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарії : практ. посіб. - К. : Лібра, 2001. - 670 с.

22 Гудзь О. І., Мусійовська О. Б. Управління дебіторською заборгованістю відповідно до етапу життєвого циклу підприємства // Економіка і суспільство. - 2017. - № 8. - С. 231-235.

23 Гуцаленко Л. В., Чмелюк Т. В. Облік та його контрольні функції в управлінні дебіторською заборгованістю підприємств // Молодий вчений. - 2019. - № 10 (74). - С. 291-296.

24 Дубровська Є. В. Дослідження сутності поняття «Дебіторська заборгованість» // Вісник Сумського державного університету. Економіка. - 2009. - № 2. - С. 202-205.

25 Єдинак Т. С. Проблеми управління дебіторською заборгованістю підприємства в умовах фінансово-економічної кризи // Держава та регіони. - 2009. - № 3. - С. 15-19.

26 Єфіменко Т. І. Сумнівна дебіторська заборгованість: формування облікової політики [Електронний ресурс] // Економіка. Управління. Інновації. - 2014. - Вип. 1 (11). - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2014_1_37 (дата звернення: 18.11.2022).

27 Зелікман В. Д., Соніна Ю. А. Напрями удосконалення обліку та

внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості підприємств // Наука та прогрес транспорту. - 2014. - № 4. - С. 37-42.

28 Іванова Т. М. Облікова політика дебіторської заборгованості на будівельних підприємствах // Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин. - 2020. - Вип. 46, економічний. - С. 136-143

29 Кадацька А. М., Пташнік О. С. Проблеми обліку розрахунків з підзвітними особами та працівниками щодо витрат на відрядження // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Фінанси і кредит». - 2011. - № 1. - С. 53-57.

30 Кармазіна Н. В. Облікове забезпечення дебіторської заборгованості: проблеми та шляхи його вирішення // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. - 2018. - Випуск 14, т.1. - С. 175-182.

31 Кияшко О. М. Облік та аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємством : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 / О. М. Кияшко ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К., 2011. - 21 с.

32 Коренєва І. Н. Управління дебіторською заборгованістю на підприємствах : монографія. - Київ, 2016. - 124 с.

33 Крайник О. П., Клепікова З. В. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. - Львів : Львівська політехніка. - Київ : Декор, 2001. - 260 с.

34 Кузик Н. П. Особливості обліку факторингових операцій // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Сер. : Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. - 2013. - Вип. 181(3). С. 124-128.

35 Лишиленко О. В. Бухгалтерський фінансовий облік : навчальний посібник. - Київ : Центр навчальної літератури, 2003. - 524 с.

36 Лищенко О. Г., Бескота Г. М. Аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємством // Держава і регіони. - 2009. - № 1. - С. 114-117.

37 Лігоненко Л. О., Новікова Н. М. Управління дебіторською заборгованістю підприємства : навчальний посібник. - К. : КНТЕУ, 2005. - 276 с.

38 Макаренко А. П., Ахмедова Д. В. Удосконалення аудиту

короткострокової дебіторської заборгованості // Агросвіт. - 2018. - № 2. - С. 45-51.

39 Макаренко А. П., Кучкіна Д. Д. Удосконалення аудиту розрахунків з покупцями та замовниками на підприємстві // Інвестиції: практика та досвід. - 2020. - № 2. - С. 29-35.

40 Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Бескоста Г. М. Організація і методика аудиту : навч.-метод. посібник. - Запоріжжя : ЗДІА, 2015. - 124 с.

41 Масленников Є. І., Ракитська А. О. Управління процесами оптимізації дебіторської заборгованості // Економіка. Фінанси. Право. - 2019. - № 10/1. - С. 24-26.

42 Матицина Н. Основні засади регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю // Бухгалтерський облік і аудит. 2006. - № 12. - С. 38-42.

43 Матюха М. М., Лук'янова А. Г. Удосконалення обліку і аналізу дебіторської заборгованості // Інтернаука : міжнародний науковий журнал. - 2018. - № 17 (57). - С. 35-38.

44 Олійник С. О. Дебіторська заборгованість: сутність та класифікація // Електронний ресурс. - Режим доступу : <http://elibrary.nubip.edu.Ua/13119/1/11oso.pdf> (дата звернення: 18.11.2022).

45 Палчей А. М., Яцко М. В. Особливості бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості у зарубіжних країнах // Вісник Черкаського університету. - 2015. - № 12 (345). - С. 97-102.

46 Підвисоцька Л. Я. Аналітичні інструменти в контролі дебіторської заборгованості для забезпечення безперервності діяльності [Електронний ресурс] // Ефективна економіка. - 2017. - № 11. - Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5894> (дата звернення: 25.11.2022).

47 Побережець О. В., Кисляк І. М. Теоретичні аспекти та напрями удосконалення обліку поточної дебіторської заборгованості // Економіка. Фінанси. Право. - 2018. - № 10/1. - С. 14-17.

48 Пономаренко О. Г. Удосконалення синтетичного обліку нетоварної дебіторської заборгованості: розвиток наукових уявлень // Збірник наукових

праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). - 2018. - №1(36). - С. 211-217.

49 Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посібник. - [2-ге вид., випр. і доп.] - К. : Знання, 2005. - 662 с.

50 Сапаріна О. Ф., Кірілкіна О. Є. Методологічні основи аналізу дебіторської заборгованості // Глобальні та національні проблеми економіки. - 2015. - Випуск 3. - С. 865-868.

51 Синькевич Н. Актуальність та проблеми дебіторської заборгованості: історичні аспекти, економічний зміст та етапи розвитку // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. - 2017. - № 2. - С. 119-129.

52 Сопко В. Бухгалтерський облік : навчальний посібник. - 3-те вид., перероб. і доп. - К. : КНЕУ, 2000. - 578 с.

53 Федорченко О. Облік і аналіз розрахунків з дебіторами : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / О. Федорченко. - Київ, 2009. - 25 с.

54 Фінансова діяльність підприємства : підручник / О.М. Бандурка, М.Я. Коробов, П.І. Орлов, К.Я. Петрова. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К. : Либідь, 2002. - 384 с.

55 Чорнак Т. В. Удосконалення оцінки дебіторської заборгованості та її відображення у звітності / Т. В. Чорнак // Науковий вісник Ужгородського національного університету. - 2010. - № 29. - С.56-59.

56 Чорнобривець М.М. Дебіторська заборгованість: сутність та причини виникнення // [Європейські перспективи](#). - 2013. - № 10. - С. 181-185.

57 Чуніхіна Т. С., Добривечір А. С. Організаційно-методичні аспекти обліку дебіторської заборгованості за міжнародними та вітчизняними стандартами обліку в системі управління підприємством // Науковий вісник Ужгородського національного університету. - 2018. - Випуск 19, частина 1. - С. 123-126.

58 Шатохін О. Облік та інформаційне забезпечення управління господарською діяльністю підприємств // Бухгалтерський облік та аудит. - 2009. -

№ 10. - С. 12-15.

59 Шипунова О. В. Проблеми обліку фінансових активів у середовищі інформаційної системи // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. - 2015. - Випуск 2 (112). - С.91-95.

60 Шолота М. Г., Кудлаєва Н. В. Облік дебіторської заборгованості: проблеми та шляхи їх вирішення // Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua> (дата звернення: 16.11.2022).